

MIDTERM REVIEW 2015-2016

Managementsamenvatting

In het kader van de samenwerking rondom de Veiligheidsstrategie 2015-2018 is na een periode van twee jaar binnen deze samenwerking bijgevoegde 'Midtermreview' opgeleverd. Voor dit product is gebruik gemaakt van verschillende bronnen, te weten; politiecijfers, de ondermijningsbeelden hennep en Outlaw Motorcycle Gangs (OMG) opgemaakt door het RIEC Oost-Nederland en de resultaten uit een enquête onder alle 79 gemeenten in Oost-Nederland. De enquête is uiteindelijk ingevuld door 58 van de 79 gemeenten, een respons van bijna 75%.

In de midtermreview wordt zowel aandacht besteed aan de stand van zaken met betrekking tot de geprioriteerde onderwerpen als aan de bekendheid met de Veiligheidsstrategie en het Veiligheidsnetwerk in algemene zin. 80 tot 100% van de respondenten is bekend met het Veiligheidsnetwerk, kent de geprioriteerde thema's, de expertteams en de kennisbank. Echter heeft slechts een kwart van de respondenten wel eens gebruik gemaakt van de producten uit de kennisbank. De meest gebruikte producten zijn die ten aanzien van woninginbraken. Maar ook dit betreft slechts een percentage van 21%, tegenover het feit dat bijna alle respondenten dit thema hebben geprioriteerd. Het expertteam ten behoeve van de overlast door personen in de woonomgeving, richt zich met name op een verbetering van de samenwerking tussen de verschillende organisaties. Volgens 41% van de respondenten is er inderdaad sprake van een verbetering van de samenwerking met gemeentegrens overschrijdende organisaties. De doelstelling rondom het thema hennep is gelegen in het verbeteren van de integrale aanpak. Uit onderzoek blijkt dat iets meer dan de helft van de gemeenten volledig uitvoering geeft aan het hennepprotocol. Ten aanzien van het inhoudelijk geprioriteerde onderwerp jeugd is de invoering van de groepsscan het belangrijkste thema. Veel gemeenten kennen het product, maar minder dan de helft van de gemeenten werkt er mee. Door het RIEC Oost-Nederland is een ondermijningsbeeld OMG's gemaakt en op basis van dit beeld zal er een risicoclassificatiemodel worden ontwikkeld, 60% van de respondenten geeft aan hiervan het nut in te zien.

Aan de respondenten is ook gevraagd welke prioriteiten hun gemeente benoemd heeft en of er hierbij sprake is van een verandering ten opzichte van de prioriteiten aan het begin van de beleidsperiode. De belangrijkste benoemde prioriteiten zijn nog steeds woninginbraken, jeugdoverlast en ondermijning. Nieuwe prioriteiten zijn alcohol/ drugsoverlast en huiselijk geweld. Een hoge nieuwkomer met 47% is polarisatie en radicalisering. Tevens geven gemeenten aan de onderwerpen ondermijning en fraude als nieuwe fenomenen op zich af zien te komen en daaraan graag op eenheidsniveau aandacht te willen besteden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
Inleiding	4
Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland	5
High Impact Crimes	7
Cijfers.....	7
Input enquête.....	8
Vervolg.....	8
Aanpak overlastgevende personen	9
Cijfers.....	9
Input uit enquête	10
Vervolg.....	11
Maatschappelijke ondermijning; focus op hennep	12
Cijfers.....	13
Input enquête.....	13
Vervolg.....	14
Outlaw Motorcycle Gangs	15
Cijfers.....	15
Input enquête.....	17
Vervolg.....	18
Jeugd	19
Cijfers.....	19
Input uit enquête	20
Vervolg.....	20
Doorkijk naar 2017-2018.....	22
 Bijlage 1 Overzicht lokale prioriteiten per gemeente	 26
Bijlage 2 Vragenlijst gemeenten	27
Bijlage 3 Overzicht respondenten	32
Bijlage 4 Stellingen	33

Inleiding

Voor u ligt de midtermreview die betrekking heeft op de resultaten van de eerste twee jaar intensievere samenwerking tussen de veiligheidspartners in het kader van de Veiligheidsstrategie 2015-2018.

In 2014 is door gemeenten, politie en Openbaar Ministerie de eerste Veiligheidsstrategie voor de eenheid Oost-Nederland opgesteld. In de strategie is gezamenlijk richting gegeven aan de sociale veiligheid in Oost-Nederland en zijn drie thema's benoemd om gezamenlijk aan te pakken. Het gaat daarbij om de thema's 'High Impact Crimes' met de focus op aanpak van woninginbraken, 'de aanpak van overlastgevenede personen' en 'maatschappelijke ondermijning' met daarbij als focus de aanpak van hennepteelt. Naast de drie inhoudelijke thema's is door de Bestuurlijke Begeleidingsgroep opdracht gegeven om afspraken rondom informatievoorziening nader uit te werken, te komen tot een betere analyse op het thema Outlaw Motorcycle Gangs en de shortlistmethodiek te verbeteren. Na een periode van twee jaar samenwerken is het nu tijd om te kijken naar de effecten van deze samenwerking. Draagt de intensivering van de samenwerking bij aan de gestelde doelen rondom de thema's? Weten de partners elkaar beter te vinden? Geeft een inzicht in de stand van zaken met betrekking tot de samenwerking aanleiding om de focus te verleggen naar een ander aspect binnen het thema of naar een geheel ander thema?

In het vervolg van dit stuk zal in worden gegaan op bovenstaande vragen, door per thema een beeld te schetsen van de beschikbare cijfers, waar het kan een vergelijking te maken met cijfers uit de jaren voor de samenwerking en te kijken of de gestelde ambities uit de Veiligheidsstrategie al zijn behaald. Daarnaast is een enquête verzonden aan alle 79 gemeenten in Oost-Nederland. De resultaten uit deze enquête zullen ook terugkomen in dit beeld.

Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Dit document gaat in op de stand van zaken van de samenwerking rondom de geprioriteerde thema's uit de strategie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de beschikbare cijfers van de politie, de ondermijningsbeelden hennep en OMG's opgesteld door het RIEC en input van gemeenten op basis van een enquête die ten behoeve van dit document is rondgestuurd. Een overzicht van de gestelde vragen is terug te vinden in bijlage 2.

Verantwoording wijze van uitvoeren enquête

Om de gemeenten in Oost-Nederland een bijdrage te laten leveren aan de midtermreview is gekozen voor een vragenlijst. Deze vragenlijst is met behulp van I&O research uitgezet. In totaal zijn 79 gemeenten gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek in het kader van de veiligheidsstrategie. Zij zijn uitgenodigd via een mail met een link naar een online vragenlijst. De uitnodigingen zijn verstuurd op 16 december 2016. Gemeenten hadden tot en met 25 januari 2017 de tijd om de vragenlijst in te vullen. Op 4 januari 2017 is een herinneringsmail gestuurd naar alle gemeenten die op dat moment nog niet hadden gereageerd op de vragenlijst. Vanaf 18 januari 2017 zijn de gemeenten die nog niet hadden deelgenomen ook per telefoon benaderd om hen te motiveren de vragenlijst alsnog in te vullen. Uiteindelijk hebben 59 gemeenten gereageerd op de vragenlijst. Dit is een respons van bijna 75 procent. Een overzicht van de gemeenten die gereageerd hebben is terug te vinden in bijlage 3.

Resultaten uit de enquête ten aanzien van de bekendheid van het netwerk

Aan de deelnemers is gevraagd hoe bekend zij zijn met de Veiligheidsstrategie, het Veiligheidsnetwerk, de benoemde prioriteiten en expertteams. 83% van de respondenten is bekend met de Veiligheidsstrategie en 17% is deels bekend met de strategie. 79% van de respondenten geeft aan bekend te zijn met de zes geprioriteerde thema's. Het Veiligheidsnetwerk is goed bekend onder de deelnemers, 98% heeft aangegeven het Veiligheidsnetwerk te kennen en 95% geeft aan bekend te zijn met de expertgroepen. De exacte bekendheid met de deelnemers aan de expertgroepen is iets minder hoog. Men weet het beste wie er namens het district de gemeenten vertegenwoordigt in het expertteam HIC; woninginbraken (64%), daarna wie er deelneemt in het expertteam maatschappelijke ondermijning met focus op hennep (57%) en vervolgens het expertteam aanpak overlastgevende personen (43%) en Outlaw Motorcycle Gangs (41%). Het minst bekend zijn de deelnemers uit de expertteams Jeugd (22%) en informatievoorziening (21%). 71% van de respondenten heeft wel eens contact gehad met de expertgroepen. Door de verschillende expertteams worden producten gemaakt om de deelnemers binnen het Veiligheidsnetwerk van dienst te zijn. Uit de vragenlijst is gebleken dat de producten van het expertteam HIC; woninginbraken het meest gebruikt zijn.

In het kader van de samenwerking is in april 2016 de website veiligheidsnetwerkon.nl live gegaan. Binnen deze website is een kennisbank aanwezig waarin de deelnemers uit het netwerk allerlei achtergrondinformatie en producten van expertteams kunnen vinden.

De website en specifiek de kennisbank zijn onder 79% van de respondenten bekend. In 2017 en 2018 moet verder gewerkt worden aan het gebruik van documenten uit de kennisbank door gemeenten. 69% van de respondenten heeft namelijk aangegeven geen gebruik te hebben gemaakt van de zaken uit de kennisbank. De 24% die dit wel hebben gedaan, geeft aan met name ten aanzien van de gebruikte informatie voor het onderwerp HIC; woninginbraken en maatschappelijke ondermijning; hennep een verbetering te zien van de veiligheid in de gemeente.

High Impact Crimes

High Impact Crimes zijn misdrijven met een grote impact voor het slachtoffer. Het gaat daarbij om woninginbraak, straatroof en overvallen. De afgelopen jaren is er steeds sprake geweest van een toename van het aantal woning- en schuurinbraken. Tevens is gebleken dat de eenheid Oost-Nederland, ten opzichte van andere eenheden, in absolute zin het hoogste aantal woninginbraken heeft. In de periode 2011-2012 kende deze eenheid de grootste stijging. Vanwege de grote impact op slachtoffers is ervoor gekozen het thema high impact crimes met een focus op het onderdeel woninginbraken te benoemen voor een gezamenlijke aanpak binnen de eenheid.

In de veiligheidsstrategie is voor het thema woninginbraken een ambitie benoemd die bestaat uit de volgende onderdelen:

- ✓ Een daling van het aantal woninginbraken met 5% in de periode 2015-2018, gerekend vanaf 2013.
- ✓ Een stijging van de verdachtenratio naar 9,5 in 2018.
- ✓ Een verbetering van de veiligheid, welke ook in de maatschappij moet worden ervaren. Dit betekent dat de kans op slachtofferschap in 2018 maximaal 8% moet zijn.
- ✓ Het treffen van duurzame preventieve maatregelen.
- ✓ Het informatie gestuurd aanpakken van het probleem.

Cijfers

Het aantal geregistreerde woninginbraken is met 2% gestegen t.o.v. 2015. Dit is een trendbreuk met de voorgaande jaren. De districten verschillen ook in ontwikkeling. In Noordoost-Gelderland en Gelderland-Zuid is het aantal wel gedaald. Het ophelderingspercentage is gedaald van 10,7% naar 9,5%. De afspraak ligt op 10,5%.

District	2013	2014	2015	2016
GLZ	3.343	2.116	1.963	1.713
IJS	2.033	1.574	1.183	1.308
NOG	3.042	2.594	2.264	2.191
GLM	3.679	2.554	2.210	2.440
TWN	2.607	2.076	1.744	1.878
Totaal Oost-Nederland	14.922	10.914	9.364	9.530

Tabel: aantal woninginbraken Oost-Nederland per district (bron: politie)

Ophelderingspercentage	2014	2015	2016
Oost-Nederland	9,8%	10,7%	9,5%

Tabel: ophelderspercentage woninginbraken (bron: politie)

Slachtofferschap o.b.v. slachtoffers	2013	2014	2015	2016
Oost-Nederland	3,9%	3,5%	3,2%	3,1%

Tabel: kans op slachtofferschap op basis van aantal slachtoffers dat aangifte heeft gedaan (bron: politie)

Input enquête

Uit de cijfers blijkt dat de afgelopen jaren een daling van het aantal woninginbraken was. Het laatste jaar was er echter weer een lichte stijging. Aan de respondenten is gevraagd of er naar hun mening sprake is van een daling van het aantal woninginbraken in de jaren 2015 en 2016. Daarop antwoordde 59% dat er daadwerkelijk sprake is van een daling, 16% geeft aan het gedeeltelijk eens te zijn met deze indicator, 21% vindt dat er geen sprake is van een daling en 5% van de respondenten geeft aan niet te weten of er sprake is van een daling. Bovenstaande reacties van de respondenten sluiten aan bij de bevindingen van het aantal dalingen.

Vervolg

Binnen de eenheid Oost-Nederland is in 2015 en 2016 intensief samengewerkt rondom het thema woninginbraken. Door het expertteam woninginbraken is veel informatie bij elkaar gebracht en zijn diverse producten opgeleverd. Zo is er collectief invulling gegeven aan het Donkere Dagen Offensief en het digitaal opkopers register is ingevoerd. De gestelde ambitie ten aanzien van het slachtofferschap is bijgesteld naar de kans op slachtofferschap naar aanleiding van daadwerkelijk gedane aangiften. Deze kans is, zoals blijkt uit de cijfers, steeds verder gedaald. De in 2016 opgeleverde Veiligheidsmonitor¹ toont ook een daling van het slachtofferschap op vermogensdelicten. Er is in deze Veiligheidsmonitor geen specifieke vraag gesteld over het slachtofferschap op woninginbraken. Het slachtofferschap op vermogensdelicten is gedaald van 11,8% in 2012 naar 9,2% in 2016. Op basis van de cijfers is ook de conclusie dat aantal woninginbraken in 2014 en 2015 gedaald is, maar inmiddels wel weer een lichte stijging kent. Van belang voor een blijvende succesvolle aanpak van woninginbraken is een verschuiving van de verantwoordelijkheid van de aanpak van het expertteam naar de districten. Medio 2017 zal er een evaluatiemoment plaatsvinden om te kijken of het expertteam gecontinueerd zal worden.

¹ Veiligheidsmonitor 2016, factsheet, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Aanpak overlastgevende personen

Veel incidenten in de directe woon- en leefomgeving hebben te maken met verschillende soorten overlast. Een van de vormen van overlast betreft de overlast door personen met verward gedrag in onder andere de woonomgeving. Het aantal incidenten met deze groep personen is in 2013 voor de eenheid Oost-Nederland 22% hoger dan ten opzichte van het jaar 2011. Bij deze cijfers moet opgemerkt worden dat het gaat om een toename van het aantal registraties. Het is niet aantoonbaar of het aantal overlastgevende personen ook stijgt. Eenzelfde persoon kan namelijk zorgen voor meerdere registraties en bij één registratie kunnen ook meerdere personen betrokken zijn.

Vanwege de toename van het aantal registraties en de ervaren overlast is het onderwerp geprioriteerd binnen de Veiligheidsstrategie. De ambitie die geformuleerd is, had oorspronkelijk betrekking op de afname van de incidentmelding 'overlast door verwarde/gestoorde persoon', maar deze is afgebakend door te gaan werken aan met name de verbetering van de samenwerking in de aanpak van overlastgevende personen.

Om het probleem effectief te kunnen aanpakken is een sluitende keten (preventie, hulpverlening, repressie en nazorg) tussen partners cruciaal. In de Veiligheidsstrategie is een aantal onderdelen benoemd waarop binnen de samenwerking nader wordt ingezet.

- ✓ Verbetering van de samenwerking en de gemeentegrens overschrijdende organisaties;
- ✓ Het verder ontwikkelen en borgen van het Regionaal Forensisch Psychiatrisch Netwerk (RFPN);
- ✓ Het ondersteunen van de uitrol van lokale best- practices en ander initiatieven;
- ✓ Het verbeteren van de afstemming tussen Veiligheidshuizen en de ZSM- tafel.

Cijfers

De overlast door verwarde en/of overspannen personen is in de afgelopen jaren fors toegenomen en deze stijging is ook in alle voorgaande veiligheidsbeelden aan de orde gesteld. Tussen 2012 en 2015 is het aantal incidenten met 53% gestegen. De stijging heeft ook gezorgd voor meer urgentie op het dossier in 2016. Tussen 2011 en 2015 steeg het aantal geregistreerde incidenten met verwarde personen landelijk van 40.012 naar 65.831. Dat is een landelijke stijging van 65%, wat overeenkomt met de stijging in Oost-Nederland.

Een duidelijke verklaring hebben we hier niet voor. De politie is vaak het eerste aanspreekpunt als het misgaat. Omdat de politie geen diagnose stelt, is niet bekend of alle verwarde en/of overspannen personen daadwerkelijk psychische problemen hebben. In de cijfers zit wel enige ruis. Het is bekend dat politie ook incidenten met dementerenden en andere hulpbehoevenden in deze categorie registreert.

Ook verschillende woningbouwcorporaties signaleren een toename van het aantal overlast incidenten dat betrekking heeft op psychiatrisch patiënten. Aedes, de overkoepelende organisatie voor woningbouwcorporaties, wijt de toenemende overlast

aan bezuinigingen op hulpverlening, begeleiding en dagbesteding. Volgens Aedes wonen hulpbehoevende patiënten langer alleen thuis.²

District	2013	2014	2015	2016
GLZ	1.574	1.652	2.094	2.522
IJS	1.545	1.613	1.862	2.177
NOG	2.539	2.950	3.237	3.646
GLM	2.105	2.286	2.499	2.873
TWN	1.096	1.327	1.699	2.013
Totaal Oost-Nederland	8.856	9.828	11.361	13.231

Tabel: aantal incidenten met verwarde personen Oost-Nederland, per district (bron: politie)

Input uit enquête

De hierbovengenoemde indicatoren voor een verbetering van de samenwerking rondom de overlastgevende personen zijn in de enquête voorgelegd. De vraag of sprake is van een verbetering van de samenwerking met de gemeentegrens overschrijdende organisaties wordt door 41% van de respondenten bevestigend beantwoord. 31% van de respondenten vindt dat dit deels het geval is. Slechts 5% van de respondenten vindt dat er geen sprake is van een verbetering van de samenwerking, 22% kan niet aangeven of er sprake is van een verbetering. Een andere belangrijke doelstelling voor het expertteam is de verbetering van de afstemming tussen veiligheidshuizen en de ZSM-tafel. De respons hierop is redelijk gelijkmatig verdeeld. 28% vindt dat er sprake is van een verbetering en 21% van een gedeeltelijke verbetering. 52% van de respondenten weet echter niet of er sprake is van een verbetering. Dit antwoord is mogelijk te verklaren door het feit dat de enquête is toegezonden aan de ambtenaren openbare orde en veiligheid en zij wellicht onvoldoende op de hoogte zijn. Tot slot is aan de gemeenten de volgende indicator voorgelegd: 'de gemeente stemt af/ neemt actief regie op zich met andere gemeenten, het veiligheidshuis en andere netwerkpartners ten aanzien van de aanpak van overlastgevende personen'. 52% van de respondenten vindt dat hier sprake van is, 40% vindt dat hier deels sprake van is. Uit deze indicator is duidelijk af te leiden dat gemeenten een actieve rol spelen in de regie binnen de aanpak van overlast door ernstig verwarde personen.

² Lievense, P. 2013. Huursector meldt overlast psychiatrisch patiënten.

<http://www.denkraam.info/blog/huursector-meldt-overlast-psychiatrisch-patienten/>
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 2012. Helpen en ingrijpen bij woonoverlast door psychisch kwetsbaren. Verkrijgbaar via:

<http://www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/dossiers/woonoverlast/helpen-en-ingrijpen-bij-woonoverlast-door-psychisch-kwetsbaren.pdf>

Vervolg

De afgelopen jaren is het aantal registraties van incidenten met verwarde personen enorm toegenomen. Dit is deels te wijten aan het gebruik van één categorie (E33-klasse) van registratie bij de politie. Om de aanpak van overlast door ernstig verwarde personen verder terug te dringen, is het van belang de komende jaren in ieder geval aandacht te hebben voor het vervoersprobleem, de structurele borging van het RFPN en de aandacht voor kwalitatieve duiding van het probleem. Het is niet zozeer van belang om de aantallen terug te dringen, maar om sluitende afspraken te maken over een adequate triage, vervoer en opvang. Het expertteam 'aanpak overlastgevende personen' heeft zich bij het landelijk aanjaagteam aangemeld als 'verdiepingsregio personen met verward gedrag'. Hierdoor ontstaat een nauwe samenwerking tussen zorg en veiligheid om de realisatie van een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag eind 2018 te realiseren. Vele subsidies zijn aangevraagd en toegekend. Het geeft een enorme impuls aan de aanpak, zodat het expertteam 'aanpak overlastgevende personen' zich uitsluitend hoeft bezig te houden met het verbeteren van de doelstellingen.

In de Veiligheidsmonitor 2016 is inwoners ook gevraagd naar de sociale overlast in de buurt. De ervaren overlast is op eenheidsniveau ten opzichte van 2012 redelijk stabiel gebleven. Met name in het district Gelderland-Zuid is sprake van een stijging van de ervaring van sociale overlast in de buurt.

Maatschappelijke ondermijning; focus op hennep

Ondermijning door criminelen in de samenleving kan op verschillende manieren plaatsvinden. In de update van het veiligheidsbeeld Oost-Nederland staat dat de teelt en handel in hennep een wezenlijk onderdeel uitmaakt van de georganiseerde criminaliteit. De meeste hennepactiviteiten spelen zich af buiten het zicht van de inwoners, maar ze zijn wel potentieel slachtoffer van de gevaarstelling die hierdoor kan ontstaan. Ook kan ongemerkt de criminele onderwereld verweven zijn met de bovenwereld, wanneer er bijvoorbeeld crimineel geld wordt witgewassen via legale ondernemingen of sponsoring van sportclubs.

De ambitie die is uitgesproken in de Veiligheidsstrategie heeft met name betrekking op een integrale aanpak op de illegale hennepcultuur. Een meer integrale samenwerking vergroot de kans op een effectieve aanpak.

Door het RIEC Oost-Nederland is in opdracht van het Regionaal Veiligheidsoverleg (RVO) een ondermijningsbeeld hennep opgesteld. Dit gaat breed in op de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit. Voor een compleet beeld wordt verwezen naar dit ondermijningsbeeld³. In het ondermijningsbeeld is gekeken naar de cijfers van de jaren 2013, 2014 en 2015. In deze jaren zijn in Oost-Nederland het hoogste aantal hennepkwekerijen ontmanteld. In 2015 zijn in de eenheid Oost-Nederland in totaal 871 hennepkwekerijen ontmanteld, waarbij 384.515 planten zijn aangetroffen met een geschatte handelswaarde € 35.566.192,-. In totaal is 487 kilo hennep in beslag genomen. De geschatte handelswaarde hiervan is € 1.597.192,-. In 2015 is bij 19% van de opgerolde hennepkwekerijen beslag gelegd. Het totaal gelegde beslag in 2015 bedraagt tenminste € 13.473.415,-. In 2015 zijn in de eenheid Oost-Nederland 1041 verdachten aangehouden.

Schatting

De werkelijke omvang van de hennepcultuur in Oost-Nederland is onbekend. Er kan echter wel een inschatting worden gemaakt van de totale productie van hennep in Oost-Nederland op grond van beschikbare informatie. Deze informatie bevat het aantal ontmantelde hennepkwekerijen en het gemiddeld aantal planten per kwekerij, aangevuld met aannames over de pakkans, de opbrengst van een hennepplant en het aantal mogelijke oogsten.

Bij onderstaande berekening wordt uitgegaan van de volgende aannames:

- ✓ Bij de pakkans wordt uitgegaan van twee waarden, namelijk van een enkelvoudige pakkans¹ van gemiddeld 10% en een meervoudige pakkans¹ van gemiddeld 35%.
- ✓ Eén plant levert 28, 2 gram (droge) hennep op.
- ✓ Per kwekerij kunnen op jaarbasis gemiddeld vier oogsten worden geproduceerd.

Deze aannames zijn gebaseerd op cijfers uit de Criminaliteitsbeeldanalyse Hennep 2012¹.

In 2015 zijn er in Oost-Nederland 871 hennepkwekerijen ontmanteld. In totaal zijn er in 2015 384.515 planten aangetroffen, waardoor de gemiddelde kweekcapaciteit in 2015 neerkomt op 442 planten. Bij een pakkans van 10%, wordt de productie van hennep in Oost-Nederland geschat op 434 ton. Uitgaande van de BOOM groothandelsprijs van €4.070,- per kilo, betekent dit een omzet van bijna **1,8 miljard euro** alleen al in Oost-Nederland. Wordt uitgegaan van een pakkans van 35%, dan komt de hennepproductie neer op 124 ton. Bij deze pakkans bedraagt de omzet van de hennepcultuur in Oost-Nederland een **half miljard euro**.

³ Bron: RIEC Oost- Nederland (2017) Georganiseerde hennep en haar ondermijnende effecten.

In het ondermijningsbeeld hennep is gekeken naar de beschikbare cijfers om een inzicht te krijgen van de omvang en ontwikkeling van het aantal ontmantelde hennepkwekerijen en in beslaggenomen hennepplanten en stekken. Om echter zicht te krijgen op andere ontwikkelingen dit gebied, zijn interviews gehouden met de hennep coördinatoren van de eenheid. De coördinatoren zien dat kwekerijen zich verplaatsen van huur- naar koopwoningen. Dit heeft volgens hen te maken met de aanpak en het beleid van de woningcorporaties. Ook zien de coördinatoren dat het geweld binnen de hennep aan het toenemen is. Er worden vaker en meer wapens, munitie en explosieven aangetroffen bij ruimingen.

Cijfers

Ten behoeve van het ondermijningsbeeld hennep is door de politie informatie aangeleverd rondom de geregistreerde omvang van het aantal kwekerijen, planten en stekken op landelijk niveau. Deze cijfers laten zien dat het aantal ontmantelde hennepkwekerijen in 2014 landelijk gezien een hoogtepunt heeft bereikt. Voor de rest tonen de cijfers een dalende ontwikkeling. Dit is echter niet het geval voor het aantal aangetroffen hennepstekken. Uit de landelijke cijfers blijkt dat wanneer het aantal hennepkwekerijen en planten daalt, het aantal aangetroffen hennepstekken stijgt en andersom.

Jaar	Aantal ontmantelde kwekerijen	Aantal aangetroffen planten	Aantal aangetroffen stekken
2014	6.006	1.617.304	228.932
2015	5.865	1.006.630	495.563
2016	5.538	897.493	486.776

Tabel: Aantal ontmantelde kwekerijen, planten en stekken op landelijk niveau (bron: politie)

Het aantal ontmantelde hennepkwekerijen binnen de eenheid Oost-Nederland is de afgelopen jaren conform de landelijke lijn gedaald.

Aantal ontmantelde hennepkwekerijen	2013	2014	2015	2016
Oost-Nederland	919	950	871	856

Tabel: Aantal ontmantelde hennepkwekerijen, Oost-Nederland (bron: politie)

Input enquête

Doelstelling van de samenwerking rondom het thema hennep aan de start van de Veiligheidsstrategie was met name het verbeteren van de integrale samenwerking. Daarom is aan de respondenten gevraagd of de afspraken over hennep uit het uitvoeringsprotocol worden uitgevoerd in de gemeenten. Bij 52% is dit daadwerkelijk het geval, 34% geeft aan dat dit deels het geval is. Een ander belangrijk onderdeel om de

samenwerking te verbeteren is het ontvangen bestuurlijke rapportages vanuit de basisteams en hier vervolgens ook een gevolg aan geven door gemeenten. 62% van de gemeenten krijgt van het basisteam goede bestuurlijke rapportages, 21% geeft aan deels goede rapportages te ontvangen, 12% geeft aan dit niet het geval is. 60% van de respondenten geeft uiteindelijk ook gevolg aan de hennepberichten en bestuurlijke rapportages.

Vervolg

In de Veiligheidsstrategie was de doelstelling geformuleerd om door het integraal samenwerken rondom het thema hennep de kans op een effectieve aanpak te vergroten. In de periode 2015-2016 is in alle districten een uitvoeringsprotocol vastgesteld, behorende bij het hennepconvenant. Door de invoering van dit hennepconvenant en de bijbehorende uitvoeringsprotocollen is er een integrale aanpak mogelijk rondom de ruimingen. Vanuit de gedachte dat de zaken met betrekking tot de aanpak van hennep door de invoering van convenant en protocol beter geregeld zijn, is eind 2016 de keuze gemaakt het expertteam hennep om te vormen naar een expertteam met het bredere onderwerp ondermijning. Het onderwerp ondermijning is ook één van de onderwerpen die in de enquête zijn genoemd als nieuwe prioriteit of een prioriteit waar de gemeenten graag op regionaal niveau aandacht voor willen. Uiteraard blijft de aanpak van hennep wel een prioriteit bij de politie en partners.

Outlaw Motorcycle Gangs

Volgens de landelijke definitie van de politie is een Outlaw Motorcycle Gang (OMG) een hiërarchisch opgebouwde organisatie waarvan de leden (en andere daarmee verbonden personen) hun club gebruiken als een kanaal én afscherming voor criminele en ondermijnende activiteiten met financieel of ander materieel voordeel als oogmerk, waarbij:

- De leden geen van buitenaf opgelegde grenzen accepteren (outlaw);
- Motorrijden, broederschap en groepssymbolen kenmerkend zijn voor de groeps cultuur c.q. het gewenste imago,
- (dreiging met) geweld en verstoring van de openbare orde onderdeel van de clubcultuur is en ingezet wordt om hun (interne en externe doelen) te bereiken.

De wereld van OMG's is een gesloten en moeilijk te doorgronden. Gezien het netwerk aan gelijkgestemde personen, de hiërarchische structuren, de sterke sociale cohesie, de code van stilzwijgen en de gewelddadige reputatie, vormen de clubs bij uitstek een voedingsbodem voor georganiseerde criminaliteit⁴.

In de Veiligheidsstrategie 2015-2018 is de doelstelling opgenomen om een betere analyse te verkrijgen op het thema OMG's. In het kader van deze opdracht is door het RIEC Oost-Nederland een ondermijningsbeeld OMG's opgesteld. Voor het complete ondermijningsbeeld wordt verwezen naar het document, hieronder zullen een aantal highlights worden benoemd.

Cijfers

Op basis van de politie cijfers is een beeld te maken van de huidige omvang van het aantal OMG's in de eenheid Oost-Nederland. In september 2016 had de regio Oost-Nederland zeven OMG's in haar midden. Het gaat hierbij om 21 chapters met in totaal 438 leden⁵.

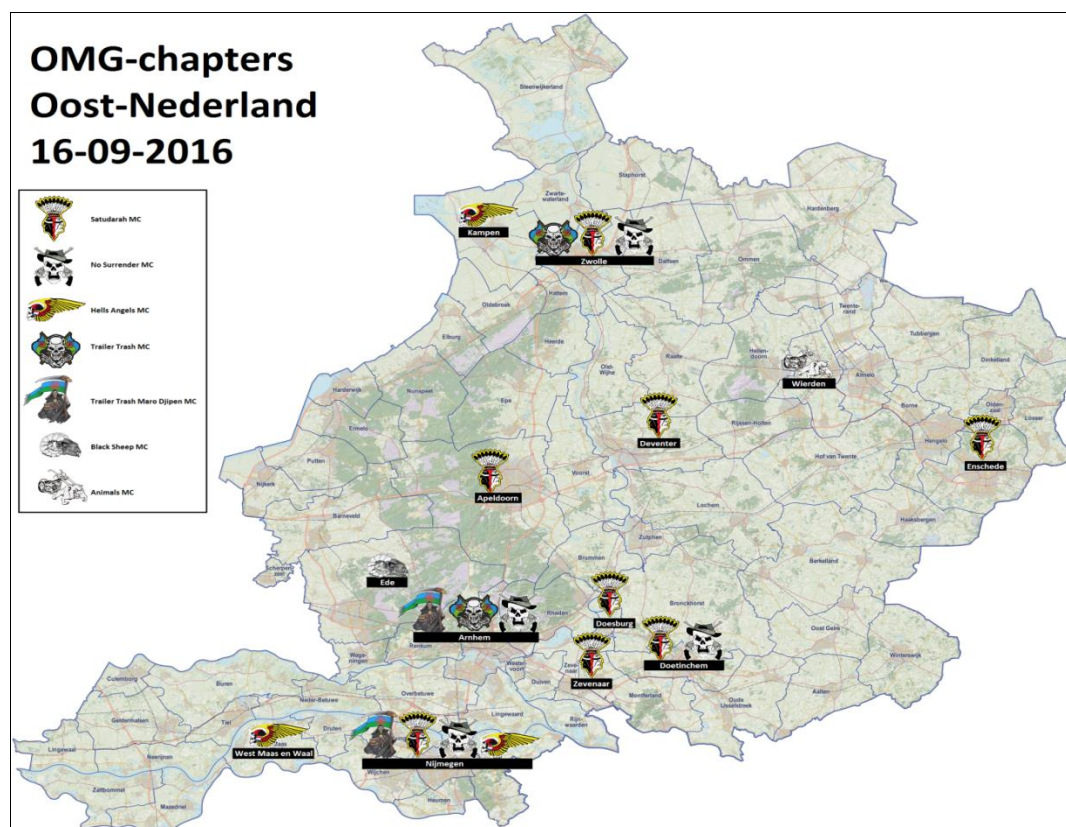
	Club	Aantal chapters	Aantal leden
Oost-Nederland	Satudah MC	8	199
	No Surrender MC	4	80
	Hells Angels MC	3	63
	Trailer Trash MC	2	41
	Trailer Trash Maro Djipen MC ⁶	2	23
	Black Sheep MC	1	17
	Animals MC	1	15
	Totaal	21	438

Tabel: Overzicht aantal clubs, chapters en leden Oost-Nederland op 16-09-2016 (bron: politie)

⁴ Bron: Politie (2014), *Outlawbikers in Nederland*. Woerden: DLIO.

⁵ Dit betreffen alle bij de politie bekende leden van OMG's uit Oost-Nederland

⁶ Trailer Trash Maro Djipen MC chapter Maro Welto is recent opgeheven

Afbeelding: OMG- chapters in Oost-Nederland op 16-09-2016 (bron: ondermijningsbeeld OMG, RIEC Oost-Nederland)

Uit onderstaand overzicht blijkt dat het aantal OMG chapters de afgelopen jaren sterk is gestegen. In maart 2011 waren er nog maar vier OMG chapters bekend in Oost-Nederland, maar vanaf 2013 groeide het aantal chapters sterk. Deze stijging komt met name voort uit een explosieve groei van Satudarah MC in de periode 2013-2014. In het overzicht zijn de cijfers van de jaren 2014, 2015 en 2016 opgenomen. De cijfers vanaf 2011 zijn terug te vinden in het ondermijningsbeeld OMG's.

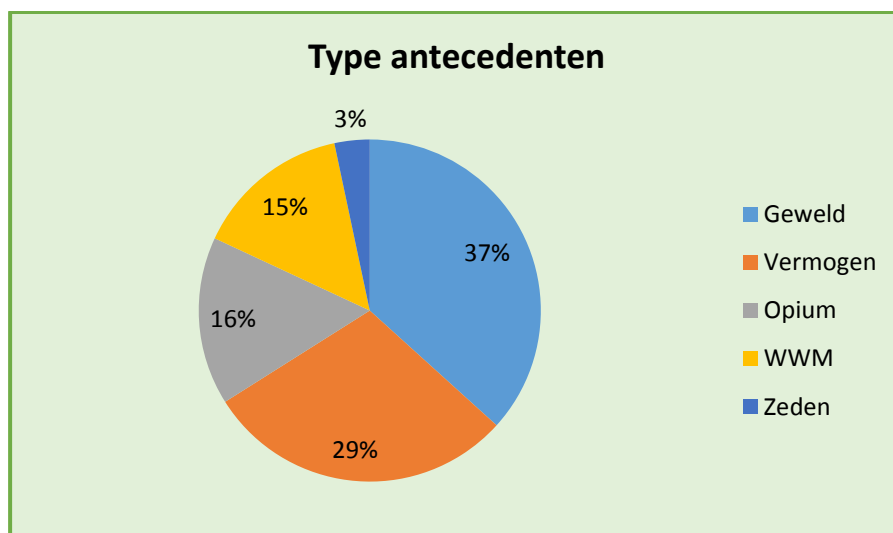
Club	2014	2015	2016
Satudarah MC	10	9	8
No Surrender MC	2	3	4
Hells Angels MC	3	3	3
Trailer Trash MC	1	1	2
Trailer Trash Maro Djipen MC ⁷	0	0	2
Black Sheep MC	1	1	1
Animals MC	1	1	1
Totaal	18	20	21

Tabel: Overzicht OMG-chapters Oost-Nederland in de periode 2014 t/m september 2016

⁷ Trailer Trash Maro Djipen MC chapter Maro Welto is recent opgeheven

Leden OMG chapters

In het ondermijningsbeeld is ook gekeken naar het aantal leden van de chapters en hun achtergrond. Driekwart van de leden heeft ooit een strafbaar feit begaan. Over de afgelopen vijf jaar⁸ heeft 71% antecedenten. Van de personen met antecedenten heeft 37% antecedenten op het gebied van geweld. 29% van de personen met antecedenten heeft vermogensdelicten gepleegd.

Grafiek: Overzicht typen antecedenten totaal

Het expertteam OMG's ontwikkelt in 2017 een risicoclassificatie-model, om gemeenten in staat te stellen de risico's van een OMG binnen de gemeentegrenzen beter in te schatten. Op basis van het gemaakte ondermijningsbeeld kan in ieder geval de conclusie worden getrokken dat het van belang is om de aandacht voor OMG's structureel op de agenda te hebben staan. Het besef moet er zijn dat het thema op elk moment actueel kan worden en dat ook gemeenten een rol hebben in het signaleren van OMG-problematiek. Om hier ook alle partners bewust van te maken, heeft in januari 2017 een informatiebijeenkomst OMG's plaatsgevonden op ambtelijk niveau voor de partners binnen de Veiligheidsstrategie Oost-Nederland. Er wordt gekeken of een vervolgbijeenkomst gewenst is voor de tweede helft van 2017.

Input enquête

Bijna een kwart van de respondenten heeft aangegeven te maken te hebben met een OMG binnen de gemeentegrenzen. Bij 62% van de respondenten is dat niet het geval. Dit verschil kan te maken hebben met het feit dat de enquête niet door alle gemeenten is ingevuld en mogelijk net door de gemeenten waar geen OMG is gevestigd. Daarnaast is gemeenten gevraagd of zij bekend zijn met de landelijke kaders in de aanpak van overlast en ondermijning door OMG's. In totaal is 91% van de respondenten geheel of gedeeltelijk bekend met deze landelijke kaders.

⁸ 01-01-2011 t/m 16-09-2016

Vervolg

Aan gemeenten is in de enquête de vraag gesteld of zij graag willen beschikken over een instrument voor risicoclassificatie van OMG's. Driekwart van de respondenten heeft aangegeven dit graag (deels) te willen. In 2017 zal het expertteam in het kader van de Veiligheidsstrategie hiermee aan de slag gaan. Daarnaast is het van belang dat de bewustwording rondom de problematiek groot blijft. Het aantal brotherhoods, dat niet valt onder de definitie van een OMG, groeit. Afhankelijk van de opdracht van de Bestuurlijke Begeleidingsgroep kan de opdracht van het expertteam worden uitgebreid met het aanpassen van het algehele bestuurlijke klimaat ten aanzien van de vestiging van OMG's en brotherhoods binnen de gemeentegrenzen.

Drugs en geweld in clubhuis No Surrender in Emmen

13/01/17, 12:53 – bron: ANP

© anp. De politie heeft vanochtend een inval gedaan in het clubhuis van de motorclub No Surrender in Emmen. Het clubhuis aan de Kapitein Hatterasstraat wordt gesloopt nadat het onderzoek is afgesloten.

UPDATE Afgeluisterde gesprekken over drugsgebruik en drugshandel in het clubgebouw van No Surrender zijn de aanleiding geweest voor de sluitsactie van de politie vanochtend in Emmen. Het clubhuis van de motorclub zal worden gesloopt.

Volgens locoburgemeester Bouke Arends was er blijkens die af luisteroperatie sprake van "structureel en veelvuldig gebruik van, en handel in harddrugs".

De handel werd onder meer gevoerd met afnemers uit Duitsland en Denemarken.

Bovendien waren er aanwijzingen voor ernstige geweldsmisdrijven in het clubhuis, aldus Arends. Er is door de clubleden gehandeld in strijd met het zero-tolerancebeleid in de gemeente Emmen, aldus Arends.

Hij werd vorige week op de hoogte gebracht door politie en justitie van de strafbare activiteiten in het clubhuis aan de Kapitein Hatterasstraat. Het clubhuis speelt volgens politie-informatie een belangrijke rol voor de clubleden in Noord-Nederland. Het geldt als 'mother-chapter', aangezien veel andere chapters geen clubhuis (meer) hebben.

De huurovereenkomst is per direct opgezegd en het gebouw wordt gesloopt. Rond het terrein is een noodbevel van kracht, onder meer bedoeld om clubleden en sympathisanten op afstand te houden.

Officier van justitie Pieter van Rest schetste tijdens een toelichting een beeld op basis van de af luisteroperatie. Daaruit zou zijn gebleken dat nieuwe leden duizenden euro's lidmaatschapsgeld moeten betalen. Zij worden geacht drugs te kopen bij één van de bestuursleden van het chapter Emmen, een van de twee bestuursleden die is opgepakt. Ook No Surrender-voorzitter Henk Kuipers is aangemerkt als verdachte.

De motorclubleden worden desnoods met geweld op hun zwijgplicht gewezen tegenover de buitenwacht. Wordt die niet nagekomen, dan volgen boetes, maar mensen krijgen soms ook forse klappen", aldus Van Rest.

Van het betaalde lidmaatschapsgeld wordt volgens de officier een deel in de "nationale kas" gestort, waaruit advocaatkosten worden betaald en gezinnen van leden worden onderhouden die met justitie in aanraking zijn gekomen. Via de advocaten weet No Surrender ook dat opgepakte leden zich al dan niet houden aan de levenslange zwijgplicht waaraan de leden zich hebben te houden, aldus Van Rest.

Bron: Trouw.nl/ ANP 13-01-2017

Jeugd

Nederland staat internationaal in de top van landen met de gelukkigste jeugd ter wereld. Met 90% van de jeugd gaat het goed. Over zo'n 10% hebben we zorgen en een klein deel daarvan veroorzaakt ernstige overlast of wordt crimineel actief.

De overlast en criminaliteit veroorzaakt door jeugdgroepen willen we aanpakken, zowel repressief als preventief. Doelstelling is het verbeteren van de aanpak van jeugdproblematiek. Dit moet resulteren in een daling van 20% van het aantal overlastincidenten jeugd in 2018 ten opzichte van 2013. Daarnaast willen we met de gezamenlijke aanpak voorkomen dat gemeenten in Oost-Nederland in 2018 in de landelijke top tien jeugdoverlast staan. Een goede informatie-uitwisseling en het realiseren van een sluitende ketenaanpak (preventie, hulpverlening, repressie en nazorg) is cruciaal om een succesvolle jeugdaanpak te bereiken. De gewijzigde rol van gemeenten in het kader van de transities in het sociale domein biedt daarbij nieuwe kansen.

Het expertteam richt haar aanpak op de introductie van de groepsscan, een nieuw instrument als opvolger van de shortlistmethode. De groepsscan kan op elk moment gemaakt worden, in de basis vanuit politie-informatie en verrijkt met informatie vanuit andere partners. Bij de groepsscan hoort een werkproces van 7 stappen dat gemeenten helpt om samen met partners zicht en grip te krijgen op overlastgevende jeugdgroepen. De introductie is in 2015 gestart met proeftuinen in de gemeenten Kampen, Hengelo, Didam, Winterswijk, Ede en Nijmegen. Op basis van uitgevoerde groepsscans ontstaat beter inzicht in de ontwikkeling en aanpak van jeugdgroepen. Daarnaast verzamelt de expertgroep kennis en ervaringen in de aanpak van jeugdgroepen en deelt die met de partners.

Cijfers

In de voorgaande veiligheidsbeelden is ingegaan op problematische jeugdgroepen. Inmiddels is door de invoering van de hierboven genoemde groepsscan de regie en overzicht van lokale probleemgroepen, jeugd en anderzijds, bij de gemeenten gelegd. Door het nieuwe proces en omdat niet overal de scan reeds is ingevoerd, is er voor 2016 geen beeld op eenheidsniveau te schetsen. Daarom wordt hier alleen ingegaan op jeugdoverlast. Bij jeugdoverlast is een stijging te zien. Hiermee is het aantal meldingen weer op het niveau van voor 2015 terecht gekomen. Deze stijging is zichtbaar in alle districten, behalve in Gelderland-Zuid. Jeugdcriminaliteit daalt gestaag, zo ook het aantal problematische jeugdgroepen.

District	2013	2014	2015	2016
GLZ	3.378	3.523	3.426	3.240
IJS	2.634	2.699	2.262	2.581
NOG	4.258	3.785	3.664	3.877
GLM	2.760	2.584	2.370	2.769
TWN	2.333	2.477	2.247	2.634
Totaal Oost-Nederland	15.363	15.068	13.969	15.101

Tabel: Aantal meldingen overlast jeugd, Oost-Nederland, per district (bron: politie)

Overigens biedt het aantal incidenten geen één-op-één-meting van de mate waarin daadwerkelijk sprake is van overlast door jeugd. Overlast is een uiterst subjectief begrip. De één vindt vijf hard pratende tieners overlast, terwijl voor een ander overlast pas begint als jongeren bijvoorbeeld brand gaan stoken en de veiligheid van anderen in gevaar brengen.

Input uit enquête

De belangrijkste verandering rondom het thema jeugdgroepen is met name de invoering van het product groepsscan. Daarom is in de enquête gevraagd in hoeverre zij bekend zijn met de groepsscan. 84% van de respondenten is bekend met het product en 45% van de respondenten maakt ook gebruik van in de aanpak van jeugdgroepen. Aan gemeenten is ook gevraagd in hoeverre er sprake is van een daling van overlastgevende en criminele jeugdgroepen. Tevens is gevraagd of de problematiek van jeugdgroepen is verminderd. In onderstaand overzicht is te zien dat ongeveer de helft van de respondenten aangeeft dat er sprake is van een daling van de overlast of criminele jeugdgroepen en de ernst van de problematiek is verminderd.

Jaar	Ja	Deels	Nee	Weet niet
Er is sprake van een daling van het aantal overlastgevende jeugdgroepen	45%	26%	24%	5%
Er is sprake van een daling van het aantal criminele jeugdgroepen	55%	5%	24%	16%
De ernst van de problematiek van de jeugdgroepen is verminderd	40%	33%	17%	10%

Tabel: overzicht met respons uit enquête

Vervolg

Eind 2016 zijn door het expertteam Jeugd in samenwerking met het CVV en bureau regioburgemeesters, twee bijeenkomsten georganiseerd, voor de gemeenten in Overijssel en Gelderland. Tijdens deze bijeenkomsten is de praktische toepassing van de groepsscan, privacy en het werkproces aanpak jeugdgroepen nader toegelicht. De bijeenkomsten waren bedoeld voor gemeentelijke medewerkers die de regisseursrol in de aanpak van problematische jeugdgroepen vervullen. Om een goede verbinding te bereiken tussen zorg en veiligheid, zijn ook de medewerkers uit het zorgdomein uitgenodigd. Er zijn 115 deelnemers aanwezig geweest.

Modelconvenant

Aan alle burgemeesters is bestuurlijke aandacht gevraagd voor het modelconvenant dat onderdeel is van het werkproces bij de aanpak van jeugdgroepen. Omdat jeugdgroepen zich niet aan gemeentegrenzen houden en het onwerkbaar wordt om tal van verschillende variaties te hanteren in onze eenheid, stelt de expertgroep voor om te gaan werken met één regionaal koepelconvenant. De couleur locale kan gewaarborgd worden in een lokale paragraaf, waarin specifieke voorwaarden staan die zijn afgestemd op de lokale behoefte. De burgemeesters zijn op de hoogte gesteld van deze wens, de uitrol moet nog volgen in 2017.

Duiding

Verder wordt er gewerkt aan duiding van de jeugdgroep nadat de informatie vanuit ketenpartners verzameld is, dit omdat de benaming van hinderlijk, overlastgevend en crimineel niet meer gehanteerd wordt in de nieuwe methodiek. De eerste onderzoeksresultaten worden dit voorjaar verwacht.

Tussenmeting

Inmiddels zijn er 26 groepsscans aangeboden aan een aantal gemeentes. Onder regie van de expertgroep wordt een tussenmeting uitgevoerd naar de ervaringen van het werken in het nieuwe werkproces aanpak jeugdgroepen en met de groepsscan. Knelpunten en best practises worden verzameld en ingebracht voor verdere ontwikkeling.

Doorkijk naar 2017-2018

Aan de respondenten is gevraagd welke thema's zij hebben benoemd tot gemeentelijke prioriteit. Daarbij zijn met name de aanpassingen in prioriteiten interessant. Een overzicht van alle nieuwe prioriteiten is opgenomen in bijlage 1.

Naast de vastgestelde prioriteiten is in de enquête ook de vraag gesteld welke nieuwe trends gemeenten op zich af zien komen en welke ze van belang vinden voor een regionale aanpak. Eveneens konden gemeenten een selectie maken uit een rij fenomenen met daarbij de vraag: "Verwacht je dat de volgende fenomenen in 2017 en/ of 2018 prioriteit krijgen in jouw gemeente?"

Op basis van een combinatie van deze vragen worden de onderwerpen ondermijning, ondermijning/ fraude, en radicalisering/polarisatie genoemd als te verwachten fenomeen. Bijna de helft van de gemeenten heeft inmiddels polarisatie en radicalisering benoemd als prioriteit. 67% van de gemeenten heeft, zoals blijkt uit het nieuwe overzicht ondermijning als prioriteit benoemd. Op 13 januari 2017 verscheen nog in de media dat het Kabinet een veel te positief beeld geeft van het aantal misdrijven. Misdrijven waarvan vaak geen aangifte wordt gedaan, betreffen misdrijven op het gebied van fraude en cybercriminaliteit. De aangeleverde informatie rondom het thema fraude sluit goed aan bij het beeld dat de problematiek van fraude en met name cybercrime steeds complexer wordt.

'Vijf keer zoveel misdrijven als uit officiële cijfers blijkt'

VR 13 JANUARI, 08:55

Het kabinet geeft een veel te positief beeld van de ontwikkeling van de criminaliteit. Het aantal misdrijven is bijna vijf keer zo groot als uit de cijfers blijkt, staat in een rapport van de top van de politie en het OM dat is geschreven met het oog op de formatie van een nieuw kabinet, komend voorjaar. Dagblad Trouw heeft het rapport in handen. In het rapport wordt gepleit voor meer capaciteit bij politie en justitie, maar hoeveel erbij moet vertelt de notitie niet.

Minister van der Steur van Veiligheid en Justitie benadrukt steeds dat Nederland de laatste jaren veiliger is geworden en dat de veelvoorkomende criminaliteit is gedaald. Dat is gebaseerd op de officiële cijfers die door de politie zijn verstrekt. In 2015 werden 960.000 misdrijven geregistreerd. Volgens het rapport is het werkelijke aantal delicten echter ongeveer 4,5 miljoen.

De kloof tussen de officiële cijfers en het werkelijke aantal delicten wordt afgeleid uit de jaarlijkse enquêtes onder burgers naar hun ervaringen met criminaliteit. In 2015 zei 18 procent een of meerdere keren slachtoffer te zijn geweest van een misdrijf. Op basis van de enquêtes zouden er dat jaar 34 misdrijven per 100 Nederlanders van 15 jaar en ouder zijn gepleegd.

Aangifte

De meeste misdrijven blijven onder de radar doordat burgers en bedrijven geen aangifte doen en doordat politie en justitie te weinig capaciteit hebben, aldus het rapport. Voor politie en OM dreigt een "onoverbrugbare achterstand" op de plegers van criminaliteit.

De laatste tien jaar zouden mensen steeds minder vaak aangifte doen, van onder meer inbraak, diefstal en bedreiging. Bij bijvoorbeeld fietsendiefstal en cybercriminaliteit zouden maar weinig mensen naar de politie stappen, ook omdat het gevoel bestaat dat er toch niets met de aangifte gebeurt.

Volgens het rapport schuift de politie inderdaad de meeste zaken terzijde. Met 57 procent van de aangiftes gebeurt niets, vooral omdat de politie geen aanknopingspunten heeft. Van de aangiftes die via internet worden gedaan, verdwijnt zelfs 70 procent in het niets.

Tot de misdrijven die in de cijfers zwaar onderschat worden, behoren delicten die met drugs en vuurwapens te maken hebben. Van dit soort criminaliteit heeft de politie volgens het rapport slechts een fractie in beeld. De opstellers van het rapport wijzen op onderzoek waaruit blijkt dat kwetsbare wijken in handen dreigen te vallen van de georganiseerde misdaad. In sommige wijken is waarschijnlijk meer crimineel geld aanwezig dan legaal geld. Ook het aantal opgespoorde milieudelicten is volgens het rapport ondermaats.

Bron: NOS.nl, 13-01-2017

Op basis van deze, mogelijk nieuwe, prioriteiten is de politie gevraagd alvast een doorkijkje te geven naar deze nieuwe thema's, op basis van de bij hen beschikbare informatie.

Fraude

Het aantal aangiftes van fraude, waarmee de politie in Oost-Nederland geconfronteerd wordt, neemt de laatste jaren onverminderd toe. Van circa 3.500 opgenomen aangiftes in 2014 naar ruim 4.100 aangiftes in 2016. Tegelijkertijd blijft het aantal strafrechtelijk onderzoeken waarbij een dossier wordt ingestuurd naar het Openbaar Ministerie relatief constant. Op basis van de huidige, nog niet geverifieerde, inzichten is in 2016 voor ruim 600 verdachten van fraude een dossier ingestuurd. Naast de toename van het aantal aangiftes constateert de politie ook dat de aard van de fraude complexer wordt. Uit analyse van de fraudeaangiftes blijkt dat steeds meer vormen van fraude ook aspecten van cybercrime bevatten. Denk hierbij aan zeer professioneel uitgevoerde nep-websites en gehackte bankgegevens, emailaccounts van gerenommeerde bedrijven en telefooncentrales om financiële fraude te faciliteren. Dit betekent ook dat fraude steeds internationaler wordt met slachtoffers in Nederland en daders in het verre buitenland (en vice versa). Daarnaast is de constatering dat de frauduleuze geldstromen steeds beter verhuuld worden, met name door het gebruik van buitenlandse bankrekeningen en al dan niet buitenlandse (Internet)betaaldiensten. Internationale samenwerking is bij de opsporing van fraude zeer belangrijk en de verwachting is dat dit belang enkel verder toeneemt. Voorgenoemde ontwikkelingen worden met name geconstateerd bij telecomfraude, factuurfraude, acquisitie-/incassofraude en beleggingsfraude.

Polarisatie

Verschillende Nederlandse gemeenten hebben afgelopen jaren te maken gehad met conflicten tussen voor- en tegenstanders op allerlei thema's met polarisatie als gevolg. Resultaat van polarisatie is verdeeldheid en verminderde cohesie onder de bewoners van een gebied. Oost-Nederland is hier niet anders in dan de rest van het land. Het is moeilijk te voorspellen welke thema's en/of incidenten polariserend kunnen werken. Veel hangt af van individuele inwoners en bewegingen die bepaalde betekenis toekennen aan een gebeurtenis. In Oost-Nederland zien wij in de periode 2014 tot en met 2016 polarisatie onder de bevolking als het gaat om de opvang van vluchtelingen en de nasleep van de poging tot staatsgreep in Turkije in juli 2016. Zowel in Oost-Nederland als in de rest van het land lijkt polarisatie vooral op te treden bij kwesties die op de een of andere manier verhoudingen tussen de bevolkingsgroepen raken. Denk daarbij aan vluchtelingen, maar ook aan verschillende ideeën over wat acceptabele kleding is voor mannen en vrouwen in verschillende culturen en onder verschillende bevolkingsgroepen.

Radicalisering en extremisme

Al enkele jaren wordt radicalisering ervaren als een maatschappelijk probleem zonder dat altijd duidelijk is wat ermee wordt bedoeld. Meestal verwijzen termen zoals radicalisering en extremisme naar processen en fenomenen waarbij voorheen gematigde personen steeds meer geneigd zijn om geweld te gebruiken voor een bepaalde (politieke of religieuze) opvatting.

In Oost-Nederland gaat het bij radicalisering en extremisme onder andere om de volgende fenomenen en groepen: personen die naar het oorlogsgebied rondom Syrië reizen om daar deel te nemen aan de oorlog, verschillende links- en rechtsextremistische bewegingen en, meer in het bijzonder, bewegingen die tegen islam, moslims, vluchtelingen en/of migranten zijn.

De media schonken veel aandacht aan Arnhem vanwege het betrekkelijk grote aantal jongeren die vanuit die stad zijn afgereisd naar het oorlogsgebied rondom Syrië om daar deel te nemen aan de gewapende strijd. Maar ook andere gemeenten in Oost-Nederland hebben hun inwoners zien vertrekken naar het oorlogsgebied.

Voor alle vormen van radicalisering en extremisme geldt dat een belangrijk deel van de activiteiten en het proces plaatsvindt op het internet. Vroeger waren signalen van deze fenomenen op straat waar te nemen in de vorm van demonstraties, posters en allerlei acties. Tegenwoordig kunnen hele zorgwekkende signalen buiten beeld blijven als men geen aandacht heeft voor de virtuele wereld.

Vervolg in 2017 en 2018

In deze midtermreview is gekeken naar de stand van zaken van de geprioriteerde thema's, ook is gevraagd naar mogelijke nieuwe thema's. Om een antwoord te krijgen op de vraag of er in 2017 en 2018 in regionaal verband ook al aandacht moet zijn voor nieuwe thema's zijn op het bestuurscollege van 22 maart de stellingen uit bijlage 4 voorgelegd.

High Impact Crimes

Het aantal woninginbraken laat de laatste jaren een dalende lijn zien. Er zijn voldoende interventiemogelijkheden. 85% van de aanwezigen vindt desondanks dat woninginbraken regionaal aangepakt moeten blijven worden.

Aanpak overlastgevende personen

Voor de aanpak van overlast door verwarde personen is de afgelopen periode vooral gebruikt om de samenwerking te verbeteren. Met resultaat! Daarom vindt ruim 90% van de aanwezigen het belangrijk dat het expertteam op dit gebied actief blijft.

Hennep

In de afgelopen jaren zijn in Oost-Nederland regionale hennep-convenanten getekend. Toch blijkt dat onderzoek dat niet alle partijen zich aan deze afspraken houden. Daar moet de komende periode strenger op toegezien worden, bleek uit de stemming.

Ondermijning

De expertgroep hennep is sinds kort uitgebreid naar het thema ondermijning. De focus van dit expertteam wordt momenteel bepaald. Daarom is de aanwezigen gevraagd of er vooral aandacht voor afpakken moet zijn. Zo'n 65% vond dat er ook ingezet moet worden op Veilige Publieke Taak.

Outlaw Motorcycle Gangs

Het expertteam OMG levert binnenkort een risicoclassificatie-systeem op. Gezien de flinke toename van het aantal OMG's en supportclubs in Oost-Nederland, een belangrijk middel. De aanwezigen waren het er mee eens dat de lokale driehoek hier eensgezind en daadkrachtig tegen moet optreden.

Jeugd

Gemeenten werken sinds dit jaar met de groepsscan voor het in kaart brengen van problematische jeugdgroepen. Het expertteam heeft hierin ondersteund met onder andere bijeenkomsten. Op de stelling "De groepsscan geeft mijn gemeente voldoende inzicht en grip op de aanpak van jeugdgroepen" reageerde iets meer dan de helft positief.

Informatievoorziening

Gemeenten krijgen uit verschillende hoeken hun informatie over veiligheid om het beleid op te bepalen. Eén deel van de informatie komt van politie. Deze informatie is voor ruim driekwart van de gemeenten voldoende. Iets meer dan de helft van de aanwezigen gaf aan dat zij hun intelligence positie willen verbeteren.

Nieuwe thema's

Bij de start van het Veiligheidsnetwerk zijn zes thema's bepaald op basis van de integrale veiligheidsplannen van gemeenten. Halverwege de termijn van het beleidsplan moeten de thema's mogelijk aangevuld worden met nieuwe. Polarisatie werd door 45% van de aanwezigen als nieuw thema gezien. Ruim 70% vindt cybercrime en internetfraude geen prioriteit voor regionale aanpak.

Op basis van alle input is de conclusie dat de zes geprioriteerde onderwerpen ook in 2017 en 2018 onderwerp blijven voor de regionale aanpak. Hierbij is het onderwerp hennep reeds omgevormd naar het onderwerp ondermijning in brede zin en is de voorkeur uitgesproken bij het onderwerp ondermijning ook aandacht te hebben voor de Veilige Publieke Taak. De nieuw genoemde onderwerpen polarisatie, cybercrime en internetfraude zullen in de jaren 2017 en 2018 nog niet tot regionaal onderwerp worden geprioriteerd.

Bijlage 1 Overzicht lokale prioriteiten per gemeente

Prioriteiten 2016 Indeling	Gemeente	Algemene overlast	Alcohol/drugsoverlast	Verrekening	Woninginbraken	Auto kraak	Auto diefstallen	Fietsdiefstallen	Geweld (incl. huiselijk)	Dier mishandeling	Winkelcriminaliteit	Bedrijfscriminaliteit	Overvallen	Uitgaansoverlast / geweld	Overlastgevende en hinderlijke jeugd	Criminele jeugd (groep)	Verkeersongevallen	Snelheid	Rijden onder invloed	Polarisatie & radicalisering	Georganiseerde criminaliteit	Illegaliteit en vreemde dingen	Anders
	Almelo																						
	Amhem																						
	Barneveld																						
	Berg en Dal																						
	Berkelland																						
	Beuningen																						
	Borne																						Spoorveiligheid/voorbereid, kwetsbare mensen, jeugd
	Brunnen																						
	Dalfsen																						
	Deventer																						
	Doesburg																						
	Doetinchem																						
	Duiven																						Maatsch. ondermijning, woonoverlast
	Ede																						
	Enschede																						Verwarde personen, ondermijning
	Geldermalsen																						
	Haaksbergen																						
	Harderwijk																						
	Heerde																						
	Hellendoorn																						
	Hangelo																						Zorgfraude, radicalisering, ondermijning
	Heumen																						
	Hof van Twente																						Overlastgevende verwarde personen
	Kampen																						
	Lingewaai																						
	Lochem																						Overlast verwarde personen en jeugd
	Maasdiel																						
	Montferland																						
	Neder-Betuwe																						
	Neerijnen																						
	Nijkerk																						
	Nijmegen																						
	Nunspeet																						
	Oldenzaal																						Evenementen, sociale overlast
	Olst-Wijhe																						Verbinden straf, zorg en overheid
	Ommen																						Zorgmijders en kwetsbare groepen
	Oost Gelre																						
	Oude IJsselstreek																						Overlastgevende en verwarde personen
	Overbetuwe																						Aanpak overlast vanuit bepaalde woonvormen
	Putten																						
	Raalte																						Ondermijning, verbinding veiligheid en zorgdomein
	Renkum																						
	Rheden																						Verwarde personen en communicatie over veiligheid
	Rijnwaarden																						Wonen boven winkels, aanpak verwarde personen
	Rozendaal																						
	Scherpenzeel																						
	Staphorst																						
	Steenwijkerland																						
	Tiel																						
	Tubbergen																						
	Voorst																						
	Wageningen																						
	Westervoort																						
	Wierden																						
	Winterswijk																						Jeugdoverlast, zichtbaarheid en bereikbaarheid politie
	Zevenaar																						Buurtpreventie/burgervoorlichting, Probleemjeugd, veilige evenementen
	Zwartewaterland																						
	Zwolle																						

Bijlage 2 Vragenlijst gemeenten

De Veiligheidsstrategie Oost-Nederland 2015-2018 is de bestuurlijke nota bij de samenwerking tussen de 79 gemeenten in Overijssel en Gelderland, het Openbaar Ministerie Oost-Nederland en de politie Oost-Nederland.

1. Ben je bekend met de veiligheidsstrategie?
 - Ja
 - Deels
 - Nee

2. Ben je bekend met de zes geprioriteerde veiligheidsthema's in de Veiligheidsstrategie 2015-2018?
 - Ja
 - Deels
 - Nee

In de kern omvat deze nota afspraken dat de partners meer gezamenlijke focus leggen op de volgende zes geprioriteerde veiligheidsthema's:

- i. HIC (High Impact Crimes): Woninginbraken
- ii. Ondermijning: Hennep
- iii. Aanpak overlast gevende personen
- iv. Jeugd
- v. OMG's (Outlaw Motorcycle Gangs)
- vi. Informatievoorziening

1. Ken je het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland?
 - Ja
 - Nee

Gemeenten, politie en Openbaar Ministerie in Oost-Nederland werken samen in de aanpak van veiligheid. De Integraal Veiligheidsplannen van de 79 gemeenten en de daarin genoemde lokale prioriteiten staan centraal in de brede en lokaal verankerde aanpak. Daarbij zijn ook andere partners betrokken vanuit de opvatting dat veiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid is.

Het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland is de naam die gebruikt wordt voor deze samenwerking. Binnen deze samenwerking wordt gewerkt aan de zes geprioriteerde veiligheidsthema's.

2. Ben je bekend met de expertgroepen uit het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland?
 - Ja
 - Nee

Onder de samenwerking binnen het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland werken zes expertgroepen samen aan een uitwerking van de afspraken die gemaakt zijn met

betrekking tot de zes geprioriteerde thema's. De expertgroepen bestaan in ieder geval uit een vertegenwoordiging van gemeenten, politie en Openbaar Ministerie en waar nodig zijn andere partners toegevoegd.

3. Weet je wie namens jouw district de gemeenten vertegenwoordigt in de zes expertgroepen?

Ik weet wie mijn district vertegenwoordigt in de expertgroep...

	Ja	Nee
HIC (High Impact Crimes): Woninginbraken		
Ondermijning: Hennep		
Aanpak overlast gevende personen		
Jeugd		
OMG's (Outlaw Motorcycle Gangs)		
Informatievoorziening		

4. Is er vanuit je gemeente contact geweest met de expertgroepen?

- Ja, ikzelf
- Ja, een collega
- Nee
- Weet ik niet

5. Ben je bekend met de aangeboden producten van de expertgroepen

- Ja, volledig
- Ja, deels
- Nee → door naar vraag 7

6. Welke producten worden gebruikt binnen jouw gemeente?

-
- Weet ik niet

7. Ben je bekend met de kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland www.veiligheidsnetwerkon.nl?

- Ja
- Nee

8. In de kennisbank op www.veiligheidsnetwerkon.nl worden verschillende zaken aangeboden om met de partners te delen. Denk aan best practices en voorbeeldbrieven. Heb je in de afgelopen periode gebruik gemaakt van deze zaken? En zo ja waar ging het dan om?

- Ja, namelijk: _____
- Nee → door naar vraag 10
- Weet ik niet → door naar vraag 10

9. Heeft de inzet van de producten geleid tot een verbetering van de veiligheid in je gemeente?

- Ja, namelijk:
- Nee
- Weet ik niet

A. Vragen over regionaal geprioriteerde veiligheidsthema's:

10. Hieronder vind je een overzicht van de indicatoren bij de zes geprioriteerde thema's. Wil je steeds aangeven of de betreffende indicator is gerealiseerd in je gemeente?

Antwoordcategorieën: ja, deels, nee, weet ik niet

HIC: woninginbraken

- a. Er is sprake van een daling van het aantal woninginbraken in de gemeente in de periode 2015-2016
- b. Wij gebruiken voor de aanpak van woninginbraken in de gemeente het plan van aanpak en de producten van de expertgroep

Overlastgevende personen

- c. Er is sprake van een verbetering van de samenwerking met de gemeentegrens overschrijdende organisaties
- d. Er is sprake van een verbetering van de afstemming tussen Veiligheidshuizen en de ZSM-tafel
- e. de gemeente stemt af/neemt actief de regie op zich met andere gemeenten, het Veiligheidshuis en andere netwerkpartners ten aanzien van de aanpak van overlastgevende personen.

Ondermijning: hennep

- f. De afspraken over hennep uit het uitvoeringsprotocol worden uitgevoerd in de gemeente
- g. De gemeente krijgt van het basisteam goede bestuurlijke rapportages over hennep
- h. De gemeente geeft vervolg aan de bestuurlijke rapportages over hennep

Jeugdgroepen:

- i. De gemeente is bekend met het middel groepsscan
- j. De gemeente gebruikt de groepsscan in de aanpak van jeugdgroepen
- k. Er is sprake van een daling van het aantal overlast gevende jeugdgroepen
- l. Er is sprake van een daling van het aantal criminele jeugdgroepen
- m. De ernst van de problematiek van de jeugdgroepen is verminderd

OMG's

- n. De gemeente heeft te maken met een OMG
- o. De gemeente is bekend met de landelijke kaders in de aanpak van overlast door OMG's
- p. De gemeenten wil graag beschikken over een instrument voor risicoclassificatie van OMG's

Informatievoorziening

- a. De gemeente krijgt een algemeen veiligheidsbeeld (VNG-rapportage)
- b. De gemeente krijgt een gebiedsscan bij de lokale prioriteiten

- c. De gemeente en het basisteam hebben een afspraak over de frequentie van veiligheidsrapportages door/uit het basisteam
- d. De gemeente krijgt een rapportage over de woninginbraken
- e. De gemeente is tevreden over de producten die men nu ontvangt van de politie.

11. Heeft je gemeente zelf best practices te delen ten aanzien van de aanpak van de zes geprioriteerde thema's?

- a. Ja, HIC (High Impact Crimes) – Woninginbraken, namelijk: _____
- b. Ja, Ondermijning – Hennep, namelijk: _____
- c. Ja, Aanpak overlast gevende personen , namelijk: _____
- d. Ja, Jeugd, namelijk: _____
- e. Ja, OMG's (Outlaw Motorcycle Gangs) , namelijk: _____
- f. Ja, Informatievoorziening, namelijk: _____

B. Vragen over lokale geprioriteerde veiligheidsthema's

12. Wat is de beleidscyclus van het huidige IV plan, of een soortgelijk product, van je gemeente?

Beginjaar:

Eindjaar:

13. Heeft je gemeente een gezamenlijk IV-plan, of een soortgelijk product met de gemeenten binnen het gebied van het basisteam?

- Ja, met alle gemeenten
- Ja, met een deel van de gemeenten
- Nee

14. Hieronder vind je een overzicht van de prioriteiten van je gemeente in 2013.

- Prioriteit 1
- Prioriteit 2
- Etc.

Zijn de huidige prioriteiten in je gemeente nog dezelfde of zijn er veranderingen geweest ten opzichte van bovenstaande overzicht?

- Prioriteiten zijn nog dezelfde → ga door naar 17
- Prioriteiten zijn veranderd
- Weet ik niet → ga door naar 17

15. Als er hierin wijzigingen zijn geweest, pas dan svp de lijst hieronder aan?

- Prioriteit 1
- Prioriteit 2
- Etc.

16. Hoe worden de nieuwe prioriteiten van je gemeente gewaardeerd? Met andere woorden: hoe belangrijk zijn de nieuwe prioriteiten, bijvoorbeeld ten opzichte van de prioriteiten die zijn blijven staan?

- Weet ik niet

17. Welke prioriteiten in je gemeente zouden regionaal opgepakt moeten worden?

-
- Weet ik niet

18. Welke trends die op ons af komen vind je van belang voor een regionale aanpak?

-
- Weet ik niet

19. Verwacht je dat de volgende fenomenen in 2017 en/of 2018 prioriteit krijgen in jouw gemeente?

Antwoordcategorieën: ja, nee, weet ik niet

- a. Radicalisering
- b. Polarisatie
- c. Terrorisme
- d. Ondermijning: fraude
- e. Ondermijning: geweld tegen, intimidatie van en corruptie van medewerkers van gemeenten (incl. raadsleden en leden B&W)
- f. Cybercrime
- g. Anders, namelijk

20. Vind je het van belang dat de door jou aangegeven fenomenen in vraag 19 een regionale aanpak krijgen?

- Ja, namelijk: _____
- Nee
- Weet ik niet

21. Waarom wel of niet?

Bijlage 3 Overzicht respondenten

Gemeente	Meegedaan?				
Aalten	Nee	Lingewaal	Ja	Wijchen	Nee
Almelo	Ja	Lingewaard	Nee	Winterswijk	Ja
Apeldoorn	Ja	Lochem	Ja	Zaltbommel	Nee
Arnhem	Ja	Losser	Nee	Zevenaar	Ja
Barneveld	Ja	Maasdriel	Ja	Zutphen	Nee
Berg en Dal	Ja	Montferland	Ja	Zwartewaterland	Ja
Berkelland	Ja	Neder-Betuwe	Ja	Zwolle	Ja
Beuningen	Ja	Neerijnen	Ja	Totaal:	58
Borne	Ja	Nijkerk	Ja		
Bronckhorst	Nee	Nijmegen	Ja		
Brummen	Ja	Nunspeet	Ja		
Buren	Ja	Oldebroek	Nee		
Culemborg	Nee	Oldenzaal	Ja		
Dalfsen	Ja	Olst-Wijhe	Ja		
Deventer	Ja	Ommen	Ja		
Dinkelland	Nee	Oost Gelre	Ja		
Doesburg	Ja	Oude IJsselstreek	Ja		
Doetinchem	Ja	Overbetuwe	Ja		
Druten	Nee	Putten	Ja		
Duiven	Ja	Raalte	Ja		
Ede	Ja	Renkum	Ja		
Elburg	Nee	Rheden	Ja		
Enschede	Ja	Rijnwaarden	Ja		
Epe	Nee	Rijssen-Holten	Nee		
Ermelo	Nee	Rozendaal	Ja		
Geldermalsen	Ja	Scherpenzeel	Ja		
Haaksbergen	Ja	Staphorst	Ja		
Hardenberg	Nee	Steenwijkerland	Ja		
Harderwijk	Ja	Tiel	Ja		
Hattem	Nee	Tubbergen	Ja		
Heerde	Ja	Twenterand	Nee		
Hellendoorn	Ja	Voorst	Ja		
Hengelo	Ja	Wageningen	Ja		
Heumen	Ja	West Maas en Waal	Nee		

Bijlage 4 Stellingen

	ja	%	nee	%
Woninginbraak hoeft niet langer een regionale prioriteit te zijn.	6	15,38%	33	84,62%
Het expertteam is nodig voor het realiseren van een sluitende aanpak verwarde personen.	38	90,48%	4	9,52%
Het niet nakomen van de hennep-afspraken werkt ondermijnend.	33	82,50%	7	17,50%
De expertgroep ondermijning moet gericht zijn op afpakken, en niet op Veilige Publieke Taak.	14	35,90%	25	64,10%
Bij een criminele OMG moet de lokale driehoek eensgezind en daadkrachtig optreden.	36	92,31%	3	7,69%
De groepsscan geeft mijn gemeente voldoende inzicht en grip op de aanpak van jeugdgroepen.	19	52,78%	17	47,22%
De aangeboden informatie van de politie is voldoende informatie om keuzes te maken.	8	22,22%	28	77,78%
Ik wil als gemeente onze intelligence positie verbeteren en heb daar ook middelen voor (over).	28	56,00%	22	44,00%
Polarisatie wordt sterk bepaald door lokale context maar moet een regionaal thema zijn.	17	44,74%	21	55,26%
Cybercrime en internetfraude zijn geen prioritair thema voor Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland.	10	29,41%	24	70,59%

